

MENTALITETEN

från valp till äldre hund

TEXT & FOTO: JAN GYLLENSTEN

Få påstående i hundvärlden kan vara mera fel och kanske får vi inom Svenska Brukshundklubben (SBK) ta på oss en del av ansvaret för detta inom vår organisation. Förmodligen har vi inom SBK inte varit tillräckligt duktiga på att föra ut och prata om hur våra hundars mentala egenskaper i stor omfattning påverkar hur hunden kan agera, både hemma i vardagen eller när vi ska träna och tävla.

Dagligen hamnar vi och våra hundar i olika situationer. Vad som då sker beror mycket på vilka mentala egenskaper hunden ifråga har. Detta styr till stor del hur hunden uppfattar och tolkar det som händer, samt hur den därefter vill agera. Förhoppningsvis kan vi som hundägare också få vara med och påverka vad hunden gör, men de mentala egenskaperna ger utgångsläget för situationen.

VI TAR ETT EXEMPEL

En större tom pappkartong blåser i vinden över en asfaltyta framför en hund och av friktionen mellan kartongen och asfalten uppstår ett skrapande ljud.

Om hunden ifråga har bra nerver, en fin nyfikenhet och en lek- och kamplust med viss omfattning, kanske den bara tycker att kartongen verkar spännande. Att kartongen snabbt glider över asfalten i vinden utlöser hundens lust att förfölja och jaga efter. Rörelse är den retning (det som behövs) för att starta en hunds lek- och kamplust och ju större denna är, desto mindre retningar behövs som regel för att hunden ska sätta igång. Här är det stor chans att hunden springer efter kartongen för att undersöka och leka med den.

Om en annan hund som har lite sämre nerver och inte så mycket leklust ser samma pappkartong som hunden ovan, kan vi få ett helt annat beteende. Den tolkar pga sina sämre nerver kartongen helt annorlunda och tycker inte alls den är spännande. Den skrapande friktionen mot asfalten gör att kartongen låter som en frustande drake och hunden kommer in i en osäkerhet som växer ju längre situationen pågår. Hunden börjar resa ragg, morrar och klämmer in svansen mellan benen. Efter någon minut har hunden ragg över hela ryggen och pendlar

För några år sedan hörde en instruktör på en brukshundklubb ett samtal i en klubbstuga mellan två medlemmar som diskuterade hundträning. Den ene menade att man inom klubben i större omfattning borde prata om och ta hänsyn till hundens mentalitet vid uppfostran och träning. Den andre medlemmen svarar då; – ”Mentalitet är något man ägnar sig åt vid mentala prov som MH (Mentalbeskrivning) och MT (Mentaltest) och inget vi behöver lägga tid på när vi ska träna hund!”

mellan att stå bakom sin ägare och att göra flyktstarter. Att gå fram till kartongen är inte aktuellt just nu.

Samma situation, två hundar och två helt olika beteenden kopplat till vilka mentala egenskaper de båda hundarna har.

RÄDSLOR HAR HÖG ARVBARHET

Uppföljning av mentala prov visar att mentala egenskaper går i arv. Ärftligheten varierar en del mellan olika egenskaper, men generellt anses rädsla ha hög arvbarhet. Rädsla hos sin hund är nog inget någon hundägare vill ha, oavsett om den ska bli brukshund, tjänstehund eller ”bara” familjehund. Av den anledningen kan det vara guld värt att lägga lite tid åt att titta på resultat från mentala prov inför ett valp- eller hundköp.

Tänk då på att inte bara titta på mammans och pappans mentala egenskaper utan även på kullsyskonen till dessa, samt även deras föräldrar och kullsyskon. Avel är vad gäller mentala egenskaper inte individbaserad, utan till stor del baserad på kullgenomsnitt. Detta gör att man inför ett valp- eller hundköp kan behöva sitta några timmar och fundera över de resultat som finns att läsa på Svenska Kennelklubbens (SKK:s) webbsida under ”Hunddata”. Ett arbete som kan vara väl värt mödan om man kan undvika ett köp, som har många signaler som varnar för att man kan få rädsla med i köpet.

MENTALITETEN ÄR STÄNDIGT NÄRVARANDE

Mentaliteten är spännande och påverkar våra hundar nästan varje stund, från valplådan till dess de tar sina sista andetag. Hur de upplever och tolkar situationer, vad de gör om de blir rädda, om de vill springa efter något som rör sig eller är aktiva rent allmänt, hur de kommer ihåg saker de upplevt eller som vi försöker lära dem, osv.

Ju mer vi lär oss om och intresserar oss för våra hundars mentala egenskaper, desto fler saker i deras beteenden kan vi förstå. Eller kanske får vi anledning att fundera en stund till på om det möjligen kan finnas någon mer förklaring än den vi först tänkte på. □